

OpenSpaceAlps

Vodič po ključnih
dosežkih projekta

01 Projekt OpenSpaceAlps

Trajnostni razvoj odprtega prostora v Alpah z izboljšanjem načrtovanja in upravljanja

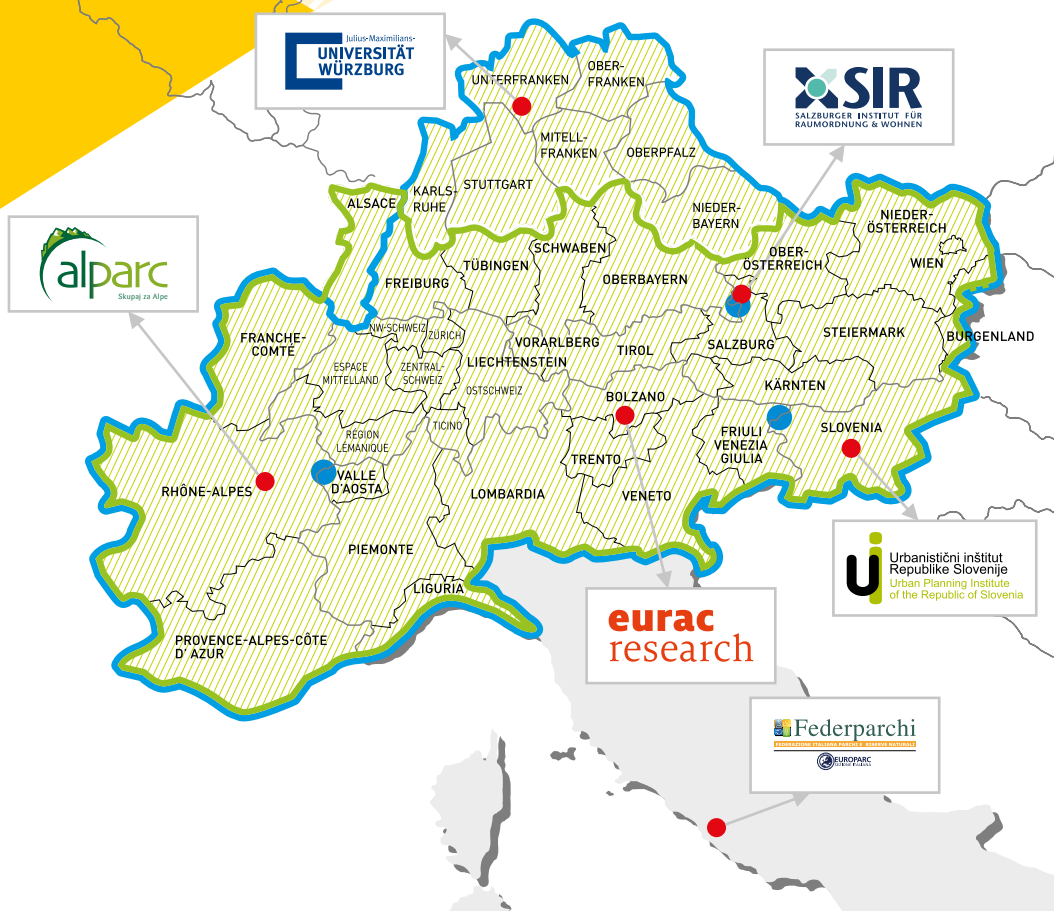
Odprti prostor je pomemben zaradi funkcij, ki omogočajo življenje človeku, živalim in rastlinam, ter zaradi virov, ki jih ponuja. Prostorsko načrtovanje lahko odigra ključno vlogo pri ohranjanju in rabi tega prostora. V projektu OpenSpaceAlps smo pripravili kartografske prikaze odprtega prostora za celotno območje Alp.

V sodelovanju z deležniki z različnih ravni – od občinske do mednarodne – smo opredelili čezsektorske pristope k izboljššanemu upravljanju prostora. Za uporabo teh pristopov si bomo prizadevali tudi po zaključku projekta OpenSpaceAlps!

Delujmo skupaj
za odprti prostor
v Alpah

02 Partnerji v projektu in pilotna območja

Območje Strategije EU za alpski prostor (EUSALP)

Območje sodelovanja programa Interreg Območje Alp 2014–2020

Projektni partnerji

Čezmejna pilotna območja

Odprte misli
ljubijo odprti
prostor

03 Kaj je odprti prostor?

Pomemben korak v projektu OpenSpaceAlps je bilo oblikovanje skupnih opredelitev pojmov, še posebej zato, ker so sistemi prostorskega načrtovanja v državah območja Alp zelo različni. V prostorskem načrtovanju pojem odprti prostor ni povezan z odsotnostjo človekovih rab (v smislu "divjine"), temveč z omejevanjem intenzivnih oblik rabe prostora, kot so pozidava in tehnični posegi. Odprti prostor smo v projektu OpenSpaceAlps opredelili na treh ravneh:

Prva raven:

Območje, ki ni pozidano, kjer ni tehnične infrastrukture in tla niso prekrita z nepropustnimi materiali.

Druga raven:

Območje izven sklenjenih naselij, poslovnih in industrijskih območij ter območij druge namenske rabe, na katerih ni hrupa in drugih motečih človekovih vplivov (emisij).

Tretja raven:

Krajinsko območje, kjer večinoma (glede na mejne vrednosti) ni tehnične infrastrukture, tal, prekritih z nepropustnimi materiali, motoriziranega prometa in motečih vplivov naštetih dejavnikov.

Več informacij je na voljo v poročilu o opredelitvi pojma odprti prostor.

04 Vizija za odprti prostor

Okrepiti je treba usklajevalno vlogo prostorskega načrtovanja in upoštevati vse vidike trajnostnega razvoja, ki so za odprti prostor pomembni sedaj, ali pa bodo v prihodnje. V letu 2030 prostorski načrtovalci, ekonomisti in ekologi sodelujejo v procesih odločanja o rabi prostora in pri ohranjanju odprtega prostora. Pri tem uporabljajo skupne kazalnike in si prizadevajo doseči skupno razumevanje problematike. Na ta način bo tudi prihodnjim generacijam zagotovljena možnost odločanja o rabi nepozidanega prostora.

Odprt, naravno
ohtanjen prostor v
Alpah: **popotnica**
za **prihodnost**

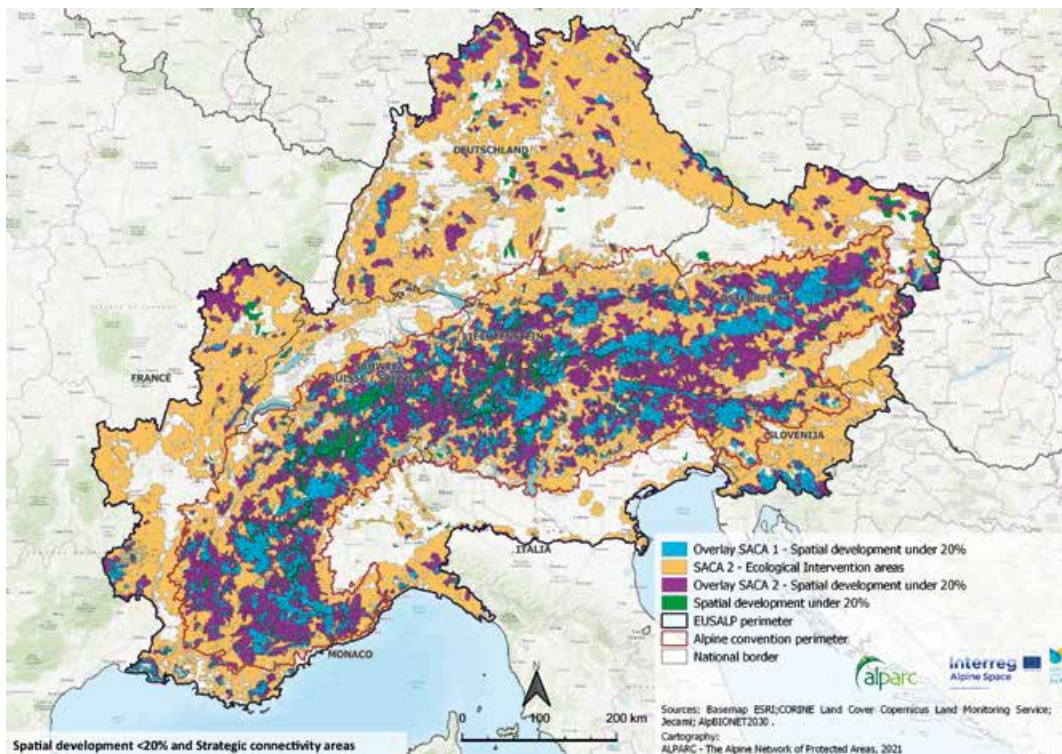
05 Priprava kartografskih prikazov odprtega prostora na območju Alp

Kartografski prikazi so načrtovalsko orodje, namenjeno strokovnjakom s področij prostorskega načrtovanja in varstva narave. S pomočjo orodja je mogoče prepoznati različne ravni prostorskega razvoja (območja z različno stopnjo pozidanosti) in združevati podatke, na primer o varstvu narave in rabi prostora. Kazalnik prostorskega razvoja temelji na prisotnosti določenih tipov infrastrukture, končni rezultat pa je prikaz obsežnejših naravno bolj ohranjenih območij v Alpah.

Zavzemimo se
za odprti prostor
v Alpah!

06 Vključevanje deležnikov

Prostorski načrtovalci, odločevalci, predstavniki sektorskih upravnih teles in nevladnih organizacij so bili vključeni v zbiranje lokalnega vedenja o

- delih odprtega prostora, ki so ogroženi,
- vrstah pritiskov in
- vrzelih v načrtovalskih postopkih.

Izkazalo se je, da na pilotnih območjih na nižjih nadmorskih višinah širjenje poselitve v bližini večjih mest ogroža kmetijstvo, na višje ležečih območjih pa na krajino negativno vpliva turizem. Kot orodje, ki naj omogoči odziv na te pritiske, so bili pripravljeni predlogi strategij za ozaveščanje in medobčinsko sodelovanje.

Buffer infrastructure Buffer infrastrutture

- Buffer infrastructure - Buffer infrastrutture
- Regional boundary - Confine regione

Cartography:
PLANer,
Eurac Research - Institute for Regional Development
Projet: Interreg Alpine Space OpenSpaceAlps

Sources: Basemap: ESRI. Buffer for infrastructure based on Infrastruttura Regionale dei Dati Ambientali e Territoriali (IRDAT) of Friuli Venezia Giulia, OpenStreetMap Contributors.

Open Spaces Spazi aperti

- Open Spaces - Spazi aperti
- Regional boundary - Confine regione

Cartography:
PLANer,
Eurac Research - Institute for Regional Development
Projet: Interreg Alpine Space OpenSpaceAlps

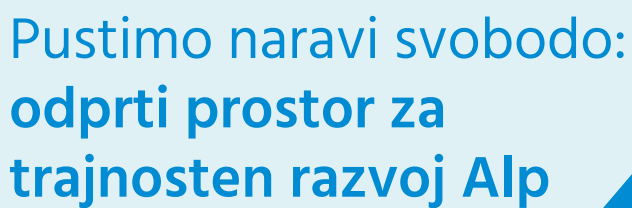
Sources: Basemap: ESRI. Open Spaces based on Infrastruttura Regionale dei Dati Ambientali e Territoriali (IRDAT) of Friuli Venezia Giulia, OpenStreetMap Contributors.

07 Merila za ohranjanje odprtega prostora

Deležnike z obmejnih območij smo povabili k razmisleku o možnostih za usklajeno načrtovanje odprtega prostora sosednjih držav. Poglavitna ugotovitev je, da bi bilo čezmejno sodelovanje mogoče izboljšati na področju kmetijskih zemljišč in povezav med naravno bolje ohranjenimi območji.

V podporo usklajevanju meril za ohranjanje najbolj ogroženih tipov odprtega prostora, ki jih ne ščitijo orodja prostorskega načrtovanja, smo pripravili predlog nabora prednostnih meril.

Povzetek mnenj deležnikov z lokalne in regionalne ravni, ki so bili vključeni v izvajanje aktivnosti projekta OpenSpaceAlps, je dostopen na spletni strani projekta.

08 Izboljševanje znanja in večanje zmogljivosti – priročnik za načrtovalce

Eden od ciljev projekta OpenSpaceAlps je spodbujati izmenjavo znanj o trajnostnem prostorskem načrtovanju na transnacionalni ravni. Priročnik za načrtovalce podaja usmeritve za bolj usklajeno ohranjanje odprtega prostora v državah območja Alp.

V priročniku so predstavljena načela in celovite strategije načrtovanja odprtega prostora. Temeljijo na primerjalni analizi orodij prostorskega načrtovanja v alpskih državah in ugotovitvah iz procesa vključevanja deležnikov v aktivnosti projekta OpenSpaceAlps.

Načela načrtovanja za ohranjanje odprtega prostora

Načrtovanje za
ohranjanje in
obnovo ekološke
povezljivosti

Načrtovanje
za ohranjanje
(lokalnih) območij,
primernih za
rekreacijo v naravi

Načrtovanje za
ohranjanje krajinske
podobe

Načrtovanje za
ohranjanje kmetijske
pridelave

Načrtovanje za
upravljanje intenzivnega
turističnega razvoja

Načrtovanje za
ohranjanje lokalnih in
regionalnih območij,
pomembnih za
uravnavanje
podnebja

Načrtovanje za
ohranjanje območij
z malo infrastrukture
in naravno bolj
ohranjenih območij

Načrtovanje za
preprečevanje naravnih
nesreč

Načrtovanje
postavitve naprav za
proizvodnjo energije iz
obnovljivih virov

Načrtovanje razvoja
prostorske strukture
naselij

Načrtovanje
večnamenskega
odprtega prostora

09 Priporočila za politike in izvedbena priporočila

S priporočili želimo uveljaviti razumevanje, da je odprti prostor ključen za omrežja zelene infrastrukture v Evropski uniji. Vsebujejo usmeritve za izboljšanje procesov (prostorskega) načrtovanja.

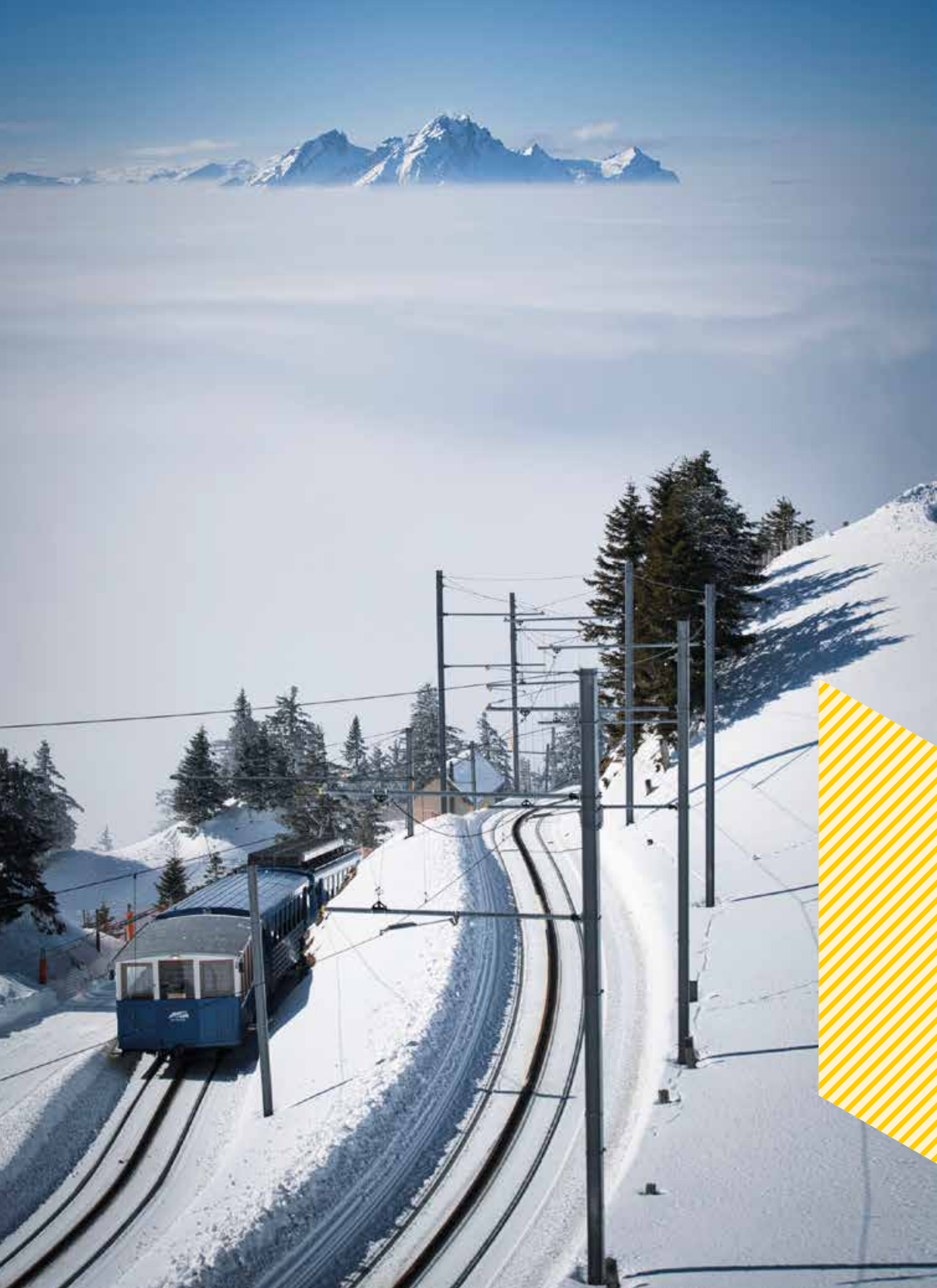
- Priporočila za politike so namenjena odločevalcem na različnih ravneh prostorske in upravne organiziranosti in
- izvedbena priporočila strokovnjakom s področja prostorskega načrtovanja.

Na voljo sta dve različici: krajša, ki vsebuje le priporočila, in daljša, kjer so priporočilom dodana pojasnila.

A full-page photograph of a hiker with a red backpack walking away on a dirt trail through a lush, green mountain landscape. In the background, a large, rugged mountain peak rises under a blue sky with scattered white clouds. The foreground is filled with green grass and small yellow wildflowers. A large yellow triangle is overlaid on the bottom left of the image, containing white text.

Prizadevajmo si
za zeleno, odprto
in povezano
območje Alp

10 Omrežje prostorskih načrtovalcev območja Alp – AlpPlan

Osnova za vzpostavitev omrežja prostorskih načrtovalcev AlpPlan je bilo spoznanje, da je treba pristope k načrtovanju odprtega prostora razvijati na mednarodni ravni. Omrežje je bilo ustanovljeno v sodelovanju med projektom OpenSpaceAlps in Akademijo za prostorski razvoj pri združenju Leibniz. Prostorskim načrtovalcem, strokovnjakom in odločevalcem s celotnega območja Alp ponuja priložnosti za izmenjavo in sodelovanje.

11 Pogled naprej

Pričakujemo, da bodo razvojne težnje v prihodnje povzročile povečanje pritiskov na odprti prostor in s tem prinesle nove izzive za ohranjanje. Primer so naprave za pridobivanje energije iz obnovljivih virov, kot so sončne in vetrne elektrarne, ki se bodo najverjetneje močno razširile in jih bo potrebno umestiti v odprti prostor (tudi) na območju Alp.

Zaradi vplivov podnebnih sprememb bo izvajanje dejavnosti, kot je turizem, najverjetneje potekalo na višjih nadmorskih višinah kot danes, s čimer so lahko povezane obsežne strukturne spremembe in spremembe naravno bolj ohranjenih delov prostora. Dragoceno alpsko krajino bo mogoče ustrezno vzdrževati le z nadaljnjim načrtovanjem in dejavnim ohranjanjem.

Alpski prostor –
odprt za generacije,
ki prihajajo!

Julius-Maximilians-
**UNIVERSITÄT
WÜRZBURG**

SIR
SALZBURGER INSTITUT FÜR
RAUMORDNUNG & WOHNEN

alparc
Skupaj za Alpe

eurac
research

U Urbanistični inštitut
Republike Slovenije
Urban Planning Institute
of the Republic of Slovenia

Federparchi
EUROPEAN FEDERATION OF PARKS
AND RECREATION

